

Jogi alapismeretek és szellemi tulajdon
(kézzel írott jegyzet szkennelt változata)

Dr. Gödölle István

2007/2008 ősz

Jogi alapismeretek és eklektika tulajdon

Dr. Gödölle István

Reáltudományok: matematika, fizika, információelmélet, mérnöki tudományok, biológia, kémia, orvostudomány

Társadalomtudományok:

sociológia, politológia, közhelytudomány, jogtudomány, esztétika, irodalomtudomány, teológia

Társadalmi nyelvtan (nyelvtan) normák:

exkölési / vallási [mos] [fas]

konvenciók (utakör, illemudakör)

jogi normák [ius]

Jelképzés:

Ne ölj!
Ne parázsolj!
Ne haradj!

[teljes megfelelés]

Tudományok hangszól (valóban áll?)
Politikában?

Cum gratia hirtett
Nem enyák - 11 -
Fiatallak
Hamis tanítás,
Hamis val: hirtett
Valóban áll? se
illetélték, sajátos,
natiszt elött:
szarbeco

várossz
falun
Ésönös (nemekkorában)
megpítés: elotás

katonaság:
rendf. + elotás

Hesiodos (i.e. 740-670) költo: "Munka és napok" c. eposz-
tí írtat
Rómaiak voltak a jog megteremtői: a római jogon alapul
az egész európai jogrendszer

Római-római hivatalos hivatal 476

Justinianus (527-565) ~~hivatali~~ / ~~császár~~: [Bizduc 1453-ig]

(533) { Codex Justinianus (törvények)
Digesta
Institutiones (identik római jogtudósok-
(törvény) köl)
Corpus Iuris Civilis

Ulpianus (III. sz.) írtat [Celsus II. sz.] { ius = jog
iustitia = igazság

"Ugy kell világnézni, hogy nem megengedhető
am megengedhető, amelyik saját embertársainak
iránti kötelességétől eltekintve, becsületét, nem-
reméretét és -hogy a világban fogalmának -
a jól elöltek között" (Papinianus, +212.,
Digesta)

"Hiz emberit hámas alapmunkája:
"Tudományosan elni, meg meg nem szólni,"
devisely megadni azt, ami öt illeti."
"Honeste vivere, alterum non laedere, suum cuique tribuere"
[Ulpianus, Digesta]

Nyugati gót királyság: Lex Romana Visigothorum (506)

(Burgundia)

Burgund királyság: Lex Romana Burgundionum (~500)

(görög kanon = méltó, hatály)

Keleti gót királyság: Edictum Theodorici (~500)

(Italia)

Szophia jog

[ius canonicum: Kanonjog]

Corpus Iuris Civilis

[Gratianus, Bologna ~1140]

Szent Római Birodalom

Bolognai Egyetem (~1088)

a Digesta

erőteljesen

(962 - 1806)

[Sacrum Romanum Imperium]

(studium generale)

teljes képzés alapján megalapított a római

1050 körül

[Német-római Birodalom]

jog oktatására [alapítva 1119-től]

[glorifikáció]

→ [kommentárokat (Penzia, Pisa)]

A római jog egy Európában élőre jutott

ius commune lett!
[közös jog]

Egyszer ~ XIX. sz. vég

Code Civil 1804 (Napoleon)

Ország polgári törvény 1811

A Dél-Afrikai Körtörvények szabványait illetően ma is hatályos.

Jog

arvénak a magánjogi szabályozás, normatív és önműködő, amelyeket az állam garantál, és amelyek érvényesülését végső fokon állami kényszer biztosítja.

Magyar Körtörvény

Magyar jog

a M. orv. hatályos normatív jog

EU jog

judicial committee
(a nemzeti jogban a magánjogi jogszabályokból kivont jogszabályok)

Jogi norma

szabályjog

consuetudo
[örökös szokás]

[angol common law]

irott jog

[törvény, rendelet, stb.]

Werböczy István

[1514-es orv. törvény]

[örökös szokás, a király]

(Hungariae)

Háromkönyv

[Tripartitum opus iuris consuetudinarii]

incl. regni

(jogkönyv)

Új Magyar Királyság szabályjoga határokat

I. Új privilégiumok

II. Országos szabályozás

III. Városi és helyi szabályozás + helyi szabályozás.

2. § Oktober 23-^{at} Jugendher : ex adst altam jopantubinal Smerige.

[illegible]

Kihirdetés a Magyar Közlönyben

Lezárva: 2006. július 31.

Hatály: 1953. III. 9. - 1989. V. 25.

Hatályos - 1953. évi I. törvény - Joszif Visszárionovics Sztálin generalisszimu

ComplEx Jogtár Plusz

1. oldal

1953. évi I. törvény

Joszif Visszárionovics Sztálin generalisszimusz emlékének megőrkítéséről¹

Joszif Visszárionovics Sztálin elvtárs, generalisszimusz, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke 1953. március 5-én eltávozott az élők sorából. Azok közé a világot átalakító nagy férfiak közé tartozott, akik a legtöbbet tettek nemcsak saját népük és államuk felvirágoztatásáért, hanem az egész emberiség haladásáért, a világ minden dolgozójának felszabadításáért és boldogulásáért.

A Magyar Népköztársaság Alkotmánya kimondja:

„A nagy Szovjetunió fegyveres ereje felszabadította országunkat a német fasiszták igája alól, szétzúzta a földesurak és nagytőkések népellenes államhatalmát, megnyitotta dolgozó népünk előtt a demokratikus fejlődés útját.”

A hazánkat felszabadító Szovjetuniót és fegyveres erejét Joszif Visszárionovics Sztálin elvtárs vezette. Elsősorban neki köszönhetjük azt az önzetlen segítséget, amelyben a nagy Szovjetunió szakadatlanul részesítette a Magyar Népköztársaságot. Elsősorban neki köszönhetjük, hogy népünk, a Szovjetunió támogatásával sikeresen védelmezve békéjét és függetlenségét, eredményesen rakja le a szocializmus alapjait Magyarországon.

Joszif Visszárionovics Sztálin elvtárs neve, műve és tanítása eltéphetetlenül összeforrt hazánk történelmével. A magyar nemzet függetlensége, a magyar nép szabadsága, a magyar dolgozók felemelkedése eltéphetetlenül összeforrt azzal, amit Joszif Visszárionovics Sztálin elvtárs a szovjet nép, az egész haladó emberiség számára alkotott.

Joszif Visszárionovics Sztálin elvtárs emléke iránti tisztelet és kegyelet, nagy tanításaihoz való rendíthetetlen hűség kifejezéséül az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

1. § Az Országgyűlés Joszif Visszárionovics Sztálin elvtárs emlékét, a magyar nép felszabadítása, a magyar nemzet függetlenségének kivívása és biztosítása, a magyar dolgozók politikai, gazdasági, kulturális felemelkedése körül szerzett elévülhetetlen érdemeiért, a magyar nép el nem múltó hálájának tanúbizonyságául törvénybe iktatja.

1990. évi XXVIII. törvény

az 1956 októberi forradalom és szabadságharc jelentőségének törvénybe iktatásáról¹

A szabadon választott új Országgyűlés halaszthatatlan feladatának tartja, hogy törvénybe foglalja az 1956. októberi forradalom és szabadságharc történelmi jelentőségét.

Az újkori magyar történelem e dicső eseménye csak az 1848-49-es forradalomhoz és szabadságharchoz mérhető. 1956 őszének magyar forradalma megalapozta a reményt, hogy létrehozható a demokratikus társadalmi rend, és hogy a haza függetlenségéért semmilyen áldozat nem hiábavaló. A forradalmat követő megtorlás visszahelyezte ugyan a régi hatalmat, de nem volt képes kiirtani a nép lelkéből 1956 szellemét.

Az új Országgyűlés kötelességének tartja, hogy ébren tartsa és ápolja a forradalom és szabadságharc emlékét.

Az Országgyűlés kinyilvánítja, hogy 1956 szellemének megfelelően mindent megtesz a többpártrendszerű demokrácia, az emberi jogok és a nemzet függetlenségének védelme érdekében, ezért első ülésén elsőként a következő törvényt alkotja:

1. § Az Országgyűlés az 1956. évi forradalom és szabadságharc emlékét törvényben örökíti meg.

2. § Október 23-át, az 1956. évi forradalom és szabadságharc kezdetének, valamint a Magyar Köztársaság 1989. évi kikiáltásának napját nemzeti ünnepé nyilvánítja.

jogi norma

első tv.

ünnepélyes aktus: megörökítés

naplótírás

történettudomány
feladata

[A tv. jogszerűségében
eredetileg Nagy Imre is
meg volt említve.]

¹ Kihirderve: 1990. V. 8.

Alkotmány Ertékelés négy $\leftrightarrow$ Alkotmánybírálat

Béla Alkotmánybírálat
(pl. Verfassungsgericht)

rendes bíróság
(USA)

- alkotmánynormakontroll

- ^{Horváth} Valamely jogszabály v. rendelkezés megsemmisítése,
még törvényes is! felhatalmazás

- Alkotmány Ertékelése

- a bíróság elöljáró szervének v. törvényszékének esete

Pl.: Alkotmány 54. § (2) $\rightarrow$ határhirtetés elvetése

Törvényhozás ut
következő

"Senki nem lehet kényszer, kényszer, embertelen,
megfélelő elbánásban vagy kényszerben alávetni..."

A határhirtetés "kényszer, embertelen" kényszer!

Ha az Országgyűlés alkotás módjában az Alkotmány,
hisz az megengedte a határhirtetést, mit
kényszer esetén alkotmányos? Legfőbb törvén-
szék, akkor leme!

A ^{szoros értelemben vett} jogszabályon kívül jogi norma

- az állam irányításának jogi eszközei:

- határozat

- utasítás

- MNB jogszabályi rendelkezés, pl. pénzügyi törvény

- statáriai rendelkezés

- MSZK elöljáró rendelkezés

- jogi irányelv (irányelv, elvi állásfoglalás)

[Országgyűlés, kormány, miniszter]

- Ertékelési szabályzat

- oktatási intézmények szabályzata

- egyenlőség, pártok státusza (alapszabály, szabályzat)

- egyházas saját környei, szabályozói (egyházi jog)
- gazdasági tevékenység belül szabályozói

A jogszabályok ^{megalkotásának és} alkalmazásának alapelvei:

① Alacsonyabb szintű nem lehet ellentmondásba a magasabb szintűvel.

② „lex posterior derogat ~~lex~~ priori” ^{csak} (amikor szintek között)

pl. iparjogvédelem
ket. és a
ügyekben a Pp.
csak akkor, ha
nincs speciális
szabály

③ „lex specialis derogat generali” (a speciális megelőzi az általánost)

④ időben visszaható hatály tilalma,
de Btk.-ban kivétel

⑤ a hierarchikus szintek függetlenül ^{alkotmányos} minden jogszabály egyformán köteles ill. jogszabályt mindenkit
„Az Alkotmány és az alkotmányos jogszabályok
mindenkire egyaránt kötelezők.” [77. § (2) bek.]
demokratikus jogállam [2. § (1) bek.]

B A jagradar horizontális tapadás

Ulpianus idest

- honoris (in publicum)
- utilitatis (in privatam)
(in civile)

penitet

Ker geschnitten

Környezet: a földrajzi elhelyezkedés hatálya,
a közhatalom hatálya
általában ^{kategóriák} parancsok v. tilkai - hierarchikus viszonyok

Magánjog : a magánjogok élelmiszeri szabályai
általában japánok jellegű
abszolutizmus - felelősségviselés

Komplex gőztöltés : a hő- és anyagcserét minden
összevonás

Közjog : alkotmányjog

Évnyelvényi jog < anyagi jog, személyes
Ket. (a Évnyelvényi hatá-
sági eljárás és helyi hatá-
sok általános szabályairól)

polgári jog (államháttér, adó, vámsok)

hírtel } hírteljog < Btk.
vétség } Be.
(kikötés) hatálysértési jog < Btk. és vámsok jog

nevezési közjog

háttérháttér jog
munkajog (közvetlen, közvetlen, jogállás)
közvetlen jog

versenyjog

Magánjog :

polgári jog < Ptk. [kellő alkotás jog]
Pp.

családjog

gondozási háttér jog (vallalatról)

nevezési magánjog
nevezési gondozási háttér jog
agrárjog
földjog

Jogszabály : < jogszabály (a hierarchia mint) [létrehozás]
a jogszabály megjelölés formája [megismerés]

Magyar Közlöny, Miniszteri Körtörvény
(és om. határozat mint)

CD-jogszabály

[határozat: köztörvény és Védjogszabály]

A jogtudomány a hatalom jogszabályok gyűjtése. Mi a hatalom?

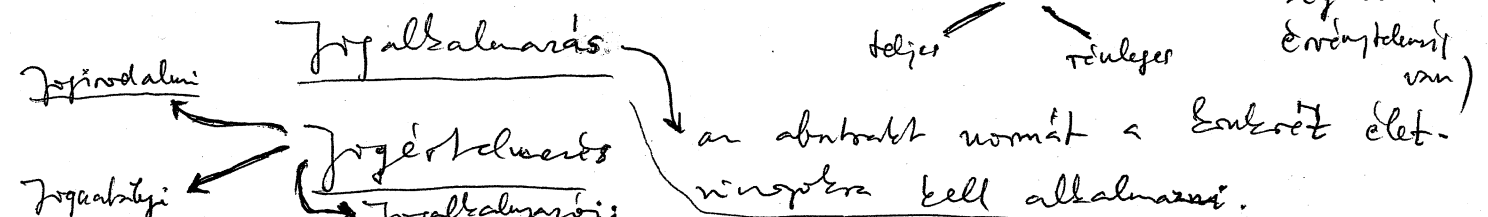
A jogszabályok hatalma:

1. időteli
2. személyi
3. tárgyi
4. földrajzi (területi)

GB 1610 (jogszabályok érvényesítés)
USA 1803 (Alkotmány)

1. Formai érvényesség
2. Tartalmi:
- alkotmányellenesség
- megasokszor jogszabályok által
3. Alk. életben tartás a jogszabályok által (alkotmányellenesség)

Ettől különbözik a jogszabályok érvényessége!

Jogszabályi
(definíció)

"a fölött a követelmény"
"argumentum ex absurdo"
"argumentum a contrario"

1. yelvtani (mennyi jogszabály)
2. logikai (jogi szemlélet)
3. rendszertani (a törvények rendszerében)
4. történeti (életben, alkotmányjogi minimum indoklás)

joghírág:
analógia
alapelvek alkalmazása

a konkrét megállapítás
hatalom gyakorlását
értelmezni

ki végzi?

- bíróság (Alkotmánybíróság) (Európai Bír.)

- közigazgatási szerv a hatóságok elöl-

- jogszabályok rólólak v. elvi irányelvek

- mindenki, aki a jogot valamely élet-

helyzetben alkalmazza: jogkezes
alkalmazó

- jogász: jogtudós; bírósági ügyvéd

Legfelsőbb bíróság:

- jogszabályi hatalom
- ~~alkotmány~~
- kollektív alkotmány

3. Foglaltatg érvénytelensége ^(az érthetőséget, ill. érthetőséget) a természetjoggal való
ütközése miatt.

Antik világ:

Celsus: ^{a jog} A jognak és a melleslegesen működés

Ulpianus bevezető alapelvei:

"Tudományosan élt, mint egy nagy bölcs, mindenekelőtt megadta azt, ami őt illelt."

Marcus Tullius Cicero (i.e. 106-43):

"Természetünkkel fogva megismerhetjük az igazságot, és éppen attól a jog alapja."

Aristotelész:

A természet örök rendjét át kell látni a természetjogi törvényekkel, az ember, mint értelmes lény, felismeri.

Az emberi kapcsolatok az igazságosság (etikai szabályok) megfigyelésén kell alapozni. Ez a jog értelmezésének alapja.

Középkor

De Vitoria az örök isteni törvény a természetjogi törvényekben az emberi életet megismerés. (Aquinoi h. János)

Újkor

Hugo Grotius (1583-1645), holland politikus és jogtudós [15 évesen lett doctor iuris]

"A háború és a béke jogáról" (1625): racionalis természetjog a nemzeti jog és a emberi jog alapja.

Rousseau : ~~szabad~~ nemzödet

Francia forradalom (1789) :

Nyilatkozat az ember és polgár jogairól
(Déclaration des droits de l'homme et du citoyen)

Francia alkotmány (1791)

Amerikai alkotmány (1787 - 1791)

XIX. sz.

Jogpozitivizmus :

metajurisztikus elemek

tapasztalat a jogban
(1881-1971)

Kelsen : tiszta jogtudás
(ontológus jogtudós)

XX. század totalit

elítélhetetlenség kritika

Marxizmus : a jog az

uralkodó osztály hatalmát

szolgálja → proletárellenkezési
szolgálat

Szakkadémiai Szakvélemények

Radbruch : hitlen rendszer pozitív jog és törvény
közötti öltött jogtalanság
(„gesetliches Unrecht“)

ENSZ Központi (1948) : Emberi jogok egyetemes nyilatkozata

Európa Tanács (1950) : Emberi jogok európai egyezménye (Róma)

+ 11 db. bizottság és mások joggyűjtemény
(1983. hatályosított elvárások)

(1998-tól hatályosított 11. sz. joggyűjtemény :

Az Egyezmény értelmezési
vel és alkalmazásával

Emberi jogok Európai Bírósága Strasbourg

Magyarország 1992-től a 11. joggyűjtemény 1997-től hatályosított

Jogviszony: a jogi szabályozás körébe bevonat,
jogilag szabályozott társadalmi viszony

mindig nemügyes körébe!

Elemi:

a) alapok: ember, jogi személy, jogi
nemügyessel nem rendelkező személy,
állam.

b) ^(követlen) tárgya: emberi megvalósításban álló, ami
a jogszabályhoz kell
pl. adóviszonyok a dolog átadását és
átvételét

(követett tárgy: maga a dolog)

c) tartalma: a felek jogviszonyai és kötelezettségei

Abszolút nemügyes jogviszony: pl. ^{személyközi jogviszony} tulajdon / jogviszony / mindenkori jog

Relatív nemügyes jogviszony: mindkét v. több fél megvalósítását, pl. nemügyes (kötelező jog)

A jogviszonyok dinamikája:

személyek
tevékenységei
megvalósítás } a jogi tények előfordulása

Jogi lényeg: minden olyan emberi, társadalmi és természeti esemény, jelenség v. körülmény, amely valamely jogszármazsban jogi értékelést nyer, azaz jogszármazsba beletartozik, másodszor vagy megismétlődik.

(1) Emberi magatartás

(2) Emberi, társadalmi körtények

- emberi nemzetségállapot jellemzői (születés, halál, életkor, nem, szellemi fogyatékosság, barátság, rokonság, testvéri kapcsolat jellemzői, elhagyatás, bírósághoz fordulás, törvényszerű helyreállítás, büntetlen élet)
- Tudatállapot: jó - vagy rosszindulat
- Akarat állapota: szándékosság, gondatlanság, a magatartás elhatározása

③ Allami aktusok

deklarativ: jogi vagy köz-
 lété
 jogszabályok, határozatok, határozatok
 közzétételéről (pl. ^{hárgy} közzétételéről, személy-
 iratokról) (örökös vörte, letartóztatása)

④

Az emberiség jogai, közös ügyek

4. elem: országok, határhelyek, földalatti,
 rászorítás, ^(szükség) vis maior = elháríthatatlan közös ok
2. időjárás ^(pl. köd), egyet termelési tényező, ^(szükség, szükség, pl.) (szükség)
1. időmérés (előzetes, előzetes, előzetes meg-
 mérése, teljesítési határidő eltelte,
 jogvesztés)
3. kütyü az úton

Magánjog

Közjog

↓
polgári jog

Ptk. → anyagi jog
Pp. → eljárási jog

- 12 -

polgári per
polgári nemperes eljárás

A polgári jog története. (Ptk. kerint)

[Ptk. = 1959. évi IV. tv. a

Magyar Köztársaság Polgári

Törvénykönyvről]

I. rész. Alapelvek

II. rész. Kerintbeli jogok

benyújtás és a melléklet elkészítése iránti jogok

III. rész. A tulajdonjog

IV. rész. A kötelezés jog

Feladatosság a szerződésben és a jogalap

V. rész. Öröklési jog

utóéleti gondoskodás

VI. rész. Záró rendelkezések

[+ egyéb törvények és rendelkezések]

I. rész: A polgári jog alapelvei

valósági, történeti, politikai
alkalmazás iránymutatás (kapcsolat az értékekkel)

Az alapelvek funkciója

- értelmezés
- híresztelés

} jogalkotásról
helytől

① Az ésszerűség elve

- megalapozottság
- alkalmazhatóság

A jog az emberi életvitelről és az életvitelről szól.

Angol: common sense (józan ész)

(2) A igazságszerző elve

A jogszabályok kell rendelkezni, hogy az ne csak formában legyen igazságos, hanem igazságos is legyen.

[Igazságosság a bíróság feladata!]

Skepticizmus a jog igazságszerzővel szemben.

Frank Tugend: a magunk az "örök igazság" törvénye.

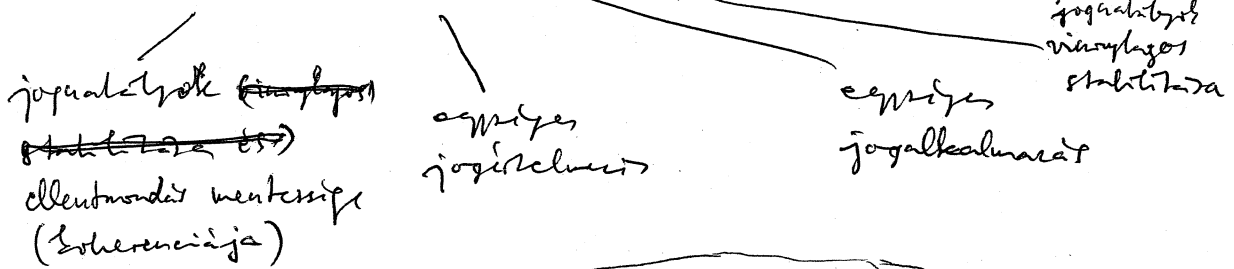
Rómaiak: Summum ius summa iniuria

jogalkalmazás jogvesztés
széles igazság-hatalom
találása

René David (1906-1990):

Cicero Varronija: A legnagyobb törvényesség a legnagyobb törvénytelenység.
"Egy társadalom jogrend is lehet egy törvénytelen igazságtalan"

(3) A jogbiztonság elve

eredetesi szabadság

(4) Az autonóm jogalkotás, védelmének elve

2.§ (1) A törvény való a nemzeti viszonyok és személyes, fűződő jogait, továbbá törvényes érdekeit."

↓
alanyi jogok

↓
minden érdek nem lehet károsítással feloldani

(5) A rendeltetésű joggyakorlás elve

2.§ (2) A törvény hivatja a nemzeti viszonyok az őket megillető jogok szabad gyakorlását, a jogok társadalmi rendeltetésének megfelelően."

[A ^{(4) nemzeti} autonóm jogalkotás szabályai]

(6) A joggal való visszaélés tilalma

5. § (1) A törvény tiltja a joggal való visszaélést.

(2) [Joggal való visszaélés^{minőség}], ha a jog gyakorlása a jog tartalmán rendeltetésével össze nem férő célra irányul, különösen ha a nemzetgazdasági megkezelésért, a nemzetiség zárlatának, jogait és köveit értékeit csorbítására vagy illetéktelen előnyök kényszerű kényszerítésére.

(3) Ha ^{va visszaélés} jogszabály által megkötött nyilatkozat megtagadásától áll el az a megtagadás nyomán közeledést vagy külön megtagadás érdekében megtagadását sért, a bíróság a fét jogszabályokat illetéktelen pótolhatja. Különösen, ha illetéktelen előny juttatásától sértés függvénye.

pl. a törvényhozás
határozata
- közi tulajdona
használat, amit
való rendelkezés

7

A jóhíreműség és hírhetség elve

4. § (1) A polgári jogról meghatározott és a köztudat-
ságra támaszkodó során a jelle a jóhíreműség
és hírhetség követelményeinek megfelelően...

követelések alapján.

Német "Friede und Glaube"

Latin "bona fides" — "mala fides"

Paulus (III. sz. első fele):

"Fides bona contraria est fraudi et dolo."

(Diperta)

(A jóhíreműség ellentéte a csalárdság és a
rosszindulati csalás.)

Jóhíreműség: szubjektív indoklást

az a látnakal ellentétben állapított nem hol és
nem is kell tudnia.

Pl. a jóhíremű hírhets, azt hiszi, hogy a dolog az ővé,
jóhíremű tulajdonság más helyre

Hírhetség: az értékelésről követelménye csak

hírhetség: van a polgári jogi normákban

Jóhíre: Adhla keserű, szari:

Két hexameter:

Mics legyen én hírhetséges? Kiteendő ügy!
Mics ne legyen hírhetséges! Kiteendő ügy!

pl. Tocsik ügy (jótételező ütközés → semmi)

hírhetségesen verseng, ill. gardang: devikapsz
önnyakban reakcionált
értékelésben életmód → életmódok ok az

De:

a politika
nagyon nagy
ilyen jogi előírás

← hangzó a szerzői jellel szemben → nyitáshoz
miatt semmi lehet
a szerző

örökleni jogban

8

Együttműködés elve

4. § (1) A polgári jogról gyakorlása és a kötelezettség teljesítése során a felek ...

Évelésükben együttműködve kötelesek eljárni.

pl. tájékoztatni, értesíteni, figyelembe venni, előadni kötelezettség

Es több mint, a szerződés kötelezettség betartása.

De: a kötelezettségnek
= itjen elv nincs.

A gyakorlóított /váltott megkapadhatja a változhat, az együttműködés a nyomor hátrálással.

9

Az elvárható magatartás elve

Erősebb rendelkezéssel jár
felelősség [ambitio, típikus]
objektív felelősség, az
visszatérő munkát ki
maga

4. § (4) Ha a káros magán felelősség
nem támaszt, a polgári jogi viszonyban úgy
 kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben

általában elvárható.

Ahogy az emberek
nagy tömegben visel-
kednek (típikus
magatartás)

Római jog: ^{magán} bonus et diligens pater familias
(derék és gondos családapa)
[a jó zorda gondoskodó]

(4) ... Saját felelősség magatartás elvárás
vagyis csak a káros.

1. Elvárható
talent, ahol
mindketten felelős

De: Az magán sem úgy jár el, ahogy az az adott
helyzetben általában elvárható, a másik fél
felelősség magatartás káros.

(10) Értelmezés alapelve

[A] A Ptk. rendelkezését a Magyar Közhatalmú
gondosnői és társadalmi rendjével összhangban
 kell értelmezni.

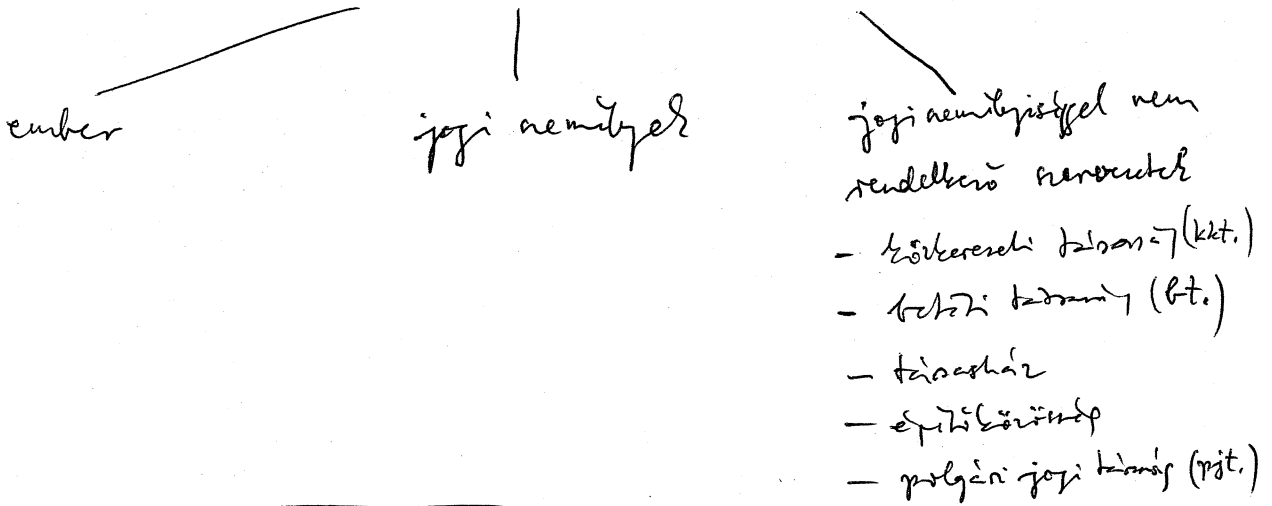
A gondosnői és társadalmi rendet az ^{alkalmazás} Alkotmány ^{szövege} meg.

[B] A nemzeti viszonyok és egyes nemzeti
viszonyok szabályozása és jogszabályok
- ha eltérően nem rendelkeznek - a Ptk.-val
összhangban, a Ptk. rendelkezéseire figye-
lemmel kell értelmezni. ("anyagi",
"mögöttes jog")
az "anyagi jog" és "mögöttes jog" fogalma

Ezért alapján kell az egyéb
polgári jogi jogszabályok értelmezését
mindig figyelembe venni a Ptk.
alapelveit!

az "anyagi jog" és "mögöttes jog" fogalma

II. rész: A személyek jogalanyok

Az ember mint jogalany

① Minden ember jogképes: jogai és kötelezettségei lehetnek.

"egyalis"

A jogképeség az életkorra, nemre, fajra, nemzetiségre vagy felkerekre tekintet nélkül egyenlő.

de adhatja el az ember magát rabszolgának!

A jogképeséget korlátozó normák vagy egyoldalú jogalkotás semmis, ha érvénytelen.

Örökös! ← A jogképeség az emberrel a jogrendszer időpontjától kezdve illeti meg.

Megdőnkhelyi vélelem: a jogrendszer időpontja a születéstől számított 300-ik nap, hivatalos beiratás után, vagy a jogrendszer korábban vagy később történik.

a jogban
Vannak megdőnkhelyi vélelmek is, pl. halál utáni élet időpontja.

Méltóságok gondnoka!

② Cselekvőképesség mindenki, akinek cselekvőképessége a törvény nem korlátozza vagy nem zárja ki.

Aki cselekvőképességű, maga köthet szerződést vagy felteheti

A cselekvőképességet korlátozó normák vagy egyoldalú jogalkotás semmis.

(3)

A jogképesség a halállal sűnít meg.

Halállal:

- személyiségi jogok megszűnés
- lehetnek ún. kezeleti jogok
- vagyoni jogok: általában örökös, tárgyi lenné, de egyes meg-
szűnés, pl.

holtig test' halmazozat,
más általi elhatározás való jog,
nyugodl'g, egyéb nemleges ellátásra
való jogosultság

Ez a természetben megadott a szelvényesség is.

a) orvosi bizonyítás [biológiai halat = agyhalál = leállás]

b) a halat bizonyításához meg kell várni

c) holtan vizsgálható holtan halatnál,
ha elhunyt 5^{év} eltelt

Fikció

Vélelem

szelvény, hogy életben van utolsó
(A halat időpontja az elhunyt köré 15 napig)

Általános elhatározás:

Történelmi halat

- pia causa (kezelet)
- körös gond. holtan

a) holtan halat elhatározás

b) általi holtan

c) elhatározott vagy

d) önkéntes vagy

A jogi személy

: a jogrendszer által önálló jogalanyisággal
felruházott szervezet vagy szervezet

[fikció]

Elhatározás

állam

állami szerv

gazdasági szervezet

önkormányzati szerv

nevelési jogalany is!

A állam, mint vagyoni viszony alanya, jogi személy; a polgári jogrendszerben
általában a pénzügyminisztérium
kezelet.

A jogi személy jogképes; jogképesen elhatározhat minden
a jogban és kötelezettségben, amelyet jellegetként jog
nem alapján az emberhez fűződhet.

(életben, testi érzékelés való jog, nem köthet holtan)

Fajta, azaz kötelezettség megnevezése szelvény állapítja

Jogi személy jogalany is lehet [pl. MTA] meg.

nép-
eljárás

új-
eljárás

Létesíti jogszabályban, határozatban vagy okirattal
meg kell határozni:

- neve
- székhelyét
- tevékenységét

- mivel a fiktív személy
magánszemélyként

- képviselőjét (alábbi jog: képviselő vagy
kezelő ^{adhat} jogszabályi személy)

^{szólt a törvényben}
[mivel a személynek az
anyakönyvbe]

adott esetben a
megjelenéséről

feltételeit

- adott esetben ^{pl. Kft.-nél a} neve, címe, vagyonát névesedése

- adott esetben ^{pl. Kft.-nél törzstőke} induló vagyon

↓
regisztráció
hatóság

←
Személyi
hatóság

Megnevezés: az egyes jogszabályok külön-külön van
meghatározva.

jogutódlással:

~~a jogutód~~ a jogutód helyére
valamelyi jog és kötelezettség
tekintetében a jogutód lép
(^{v. egyetemes} áttételével jogutódlással)

(Pl. ha egy Bt. → Kft.-vé alakul át,
v. két cég összeolvad)

jogutód nélkül

(végelszámolás, ill.

feladatokat során rendszerint
a megnevező cég vagyonának
szét)

A jogi nemzetségi fajta

A „Nonprofit” jogi nemzetség : nem üzleti célú tevékenységű

1. Költségvetési szerv : általában állami v. önkormányzati költségvetési szervként működnek

Magának állami funkciókat ellátó szerv:

- közigazgatás (pl. minisztérium)
- igazgatási feladatok (közvet, ügyészség)
- rendvédelem (rendőrség)
- könyvtartás (könyvtári igazgatóság)
- környezetvédelem (környezetvédelmi hatóság)
- környezetvédelem (környezetvédelmi hatóság)
- egészségügyi ellátás (kórházak, rendelők)
- sociális ellátás (szociális ellátás)

2. Körházi költségvetési szerv (kht.)

A kht. nonprofit vállalkozás : valamely körházi tevékenység (pl. körházi tevékenység, oktatás, egészségügyi intézmények üzemeltetése) végzése, üzleti (profit) szerzés cél nélkül.

Adókedvezmény, üzleti nem önálló fel. Cégjegyzékbe való bejegyzéssel jön létre.

3. Egyesület : a civil társadalom tipikus nonprofit szervezeti formája.

Alkotmány 63. § : A Magyar Köztársaságban az egyesületi jog alapján működő egyesület jogos az a törvény által nem tiltott célra szervezkedni, tevékenységet folytatni, illetékes szervekkel együttműködni.

1989. évi II. törvény (jelenleg 2/3-a)

A törvény szerinti tevékenység végzése

4. Egyéb társadalmi szervezetek:

- politikai pártok
- lakószervezetek
- sportági országos szövetségek
- egyházak

5. Köztisztviselők

- MTA
- gazdasági kamarák: ipari és kereskedelmi
- szakmai kamarák (villamos mérnökök, pl. ügyvéd, szíjkezelő, kőbányász, építész, gépészmérnök, mérnök, villamosmérnök, orvos, mérnök, építész, igazságügyi miniszter, stb.)
- helyi önkormányzatok
- törzsek

6. Alapítványok:

Társas, közérdekű célra rendelt vagyonösszege.

Alapítványi célok humanitárius jellegűek:

oktatási, kulturális, művelődési, sport, szociális, egészségügyi.

Belsőlegi nyitvatartással a céllal jön létre, ezután az alapító az alapítványt nem vonhatja vissza.

Készülnek: kurátor, kuratórium

7. Közalapítvány: Eörfeladatok teljesítésére ellátására
(OGY, kormány) v. helyi önkormányzatok részére
állami, v. helyi önkormányzati feladatok

B Gardællsodó menningar

Plk. 685, c)
definición

Alapvető, elsődleges céljait rendszeres üzleti tevé-
kenység: javítások, helyreállítások, újjáépítések
(profit) érdekében.

1. Gondarazgi talimni (ceg) : ^{asal}öt ^{isla}forma ^{ben}lehetőség

new roginiandy }

- köckeresch tafeland (kkt.)

- bekihi balmarang (bt.)

jogi nemly }

- körs vallat

- evolúciós feltevések használata (kft.)

- reawakening (rt.)

Acétylcholinesterase
~~und~~ Cholinesterase-
Teste können
letzte

Phk. 74/H. 8

2. Egyenlítő : a legpontosabb igazságot az eredményességnek elismerésével és gond. megfontolással, valamint annak

3. hővekeres Erdőlelő képművelő alapított kóperedőidő
törzse. Saját ugróidőre nem hűvörit. Tazó
kordaként az egyetemlegesen felelnek.

4. Egyéni ~~gyakorlat~~ ^{variáció} (Ht. ^{685. sz. d. paragrafus} garancia és nyújtott felvétel, egyéni előírt bejegyzetelési a előírások)

5. Östermelő {^{Ptk.} Széki / nem gardalokos nevűek } [1997. évi CXIV. tv.
a cégnyilvánosságról m.
13. § (8) bek.]

Kőbrensi térség → tipikus „valódi kőszalkovis”
nyereségre ép

A fapozt éves Árkereslet fejtik ki ületmenü gazdasági követke-
→ szelvény.

„Freundesgegnen“ jelleſu^u labasari forma;

a fapoz állatokat maguk dolgozatban kéne és
maguk beszélni a művészi magyarázat a képről

Nines ⁴minu⁴alis ⁴toke ⁴elōwa.

Nem jogi nemű, de saját élmene alatt nemhet jogokat,
vállalhat kötelezettségeket, persz indíthat és veszelhet.

Tanácsadón saját vagyonával felel, de ^{működésén} ~~ha~~ a társak saját vagyo-
nukkal szolidaritással és egyetemlegesen felelnek. A vagyon
felelősség feleltetése a kkt. és a társak jogalkalmazása nem akad el egymástól.

Betétli Hossz

beltag (nemteljesítő jelleg)
kültag (tökegyesítő jelleg)

A beltag ^{felhatalmazó} olyan mint a kft., de a kültag ^{működési} felhatalmazó csak vagyon betétjének elfaltatására terjed ki, és annak mértékét korlátozott.

De a kültag sem ültékesítőre, sem kgyrelekre nem józomult.
Kültag = tőkes társ!
Csendes társat nem ismer a hatályos magyar jog!

Kövös vállalat

Kötelezettségeit elvételre saját vagyondal felül, a tagok a vállalat tartozásait - vagyon hozzájárulását arányában - kereként felülre (nem egyenlően a felhatalmazó).

Korlátozott felhatalmazó társaság (nemteljesítő jelleg)

Meghatározott összegű tőzstőke aló tőzstőkevel alakul, ahol a tag kötelezettsége a társasággal nemben csak tőzstőkejének elfaltatására és a társasági működésben esetleg megállapított egyéb vagyon hozzájárulás elfaltatására terjed ki.

A tag a Kft. kötelezettségeit nem felül, kivétel egyes törvényben meghatározott kivételset. (családi társ).

Minimális tőzstőke 3 millió Ft, legalább 30% pénzbeli, a többi lehet természetbeli hozzájárulás (apport), pl. gépek, gépkocsi, ingatlan, stb.

A tagsági jogot az ülelésen testüri meg,
ennek nagysága a tag förtelkölthéhes igazodit.
A tagsági jogköröt nem lehet értékpapír
kiállítani. Az ülelésen átruházása esetében
a töltő tagot, a Kft.-t, ill. a tagot által
keijelölt nemiből elővádelteni jog illik meg.

Jelöl: az ülelésen elővádelteni fogalomképes.
A zártkörűtől alkalmas, de már elővádelteni felelősségi
lehet "eggyeműbes" is. társasági forma.

Résztársaság (társasági törvények jelle)

Meghatározott tőke és névelékű résztársaság áll
alaptőkével alakul, ahol a tag (résztársaság) köte-
lezettség az Rt.-vel szemben a résztársaság névelé-
sével (elővádelteni értékelés) szolgáltatására terjed ki.

A Rt. kötelezettségei a résztársaság nem felel, egyes
társaságban megállapított kötelezettséggel (számla tétel).

Minimális alaptőke 20 mFt
Lehet "eggyeműbes" is.

Nyílt (Nyrt.)

Zárt (Zrt.)

Bármely jogeset résztársaság

Az alapítás valamennyi résztársaság
lejegyzik.

A tagsági jogot a résztársaság testüri meg, amely értékpapír
(számla átruházható)
[Lehető a "dolgos" résztársaság]
nem előtér (résztársaság)

bemutatóra
(anonimitás)

[Société anonyme, S.A.]

Révedy's forgalmazása — törzsen kívül
 ↓
 Az Rt. be ^{terített} tőke mobil !
 törzsen

A révedy árfolyamát kézi az Rt. piaci értékelését.

Pl.: Öron befektető OTP révedyváslására

A gazdasági társaság formaközlése mellett van
 egyes gazdasági tevékenységeket törvényben előírt
típuskönyvek, adott esetben egyéb ^{lex specialis} speciális előírásokkal.

1996. évi CXII. tv. a
 hitelintézetekről és a
 pénzügyi vállalkozásokról
 [8. § (1); 9. § (1); 10. § (1) bek.]

Pl.: banki ~~társaság~~ ^{a céiformák körül} társaság ^{a banknál} Rt. for-
 mában lehet végezni; minimális alaptőke 2 milliárd Ft
 és kizárólag pénzben fizethető

szabadalmi ügyvédi tevékenység — egyéni
 — szabadalmi iroda (legalább 2 tag)
 — Kft.-ben (legalább 2 tag)

ügyvédi tevékenység — egyéni
 — ügyvédi iroda (legalább 2 tag és)
 (Kft. formában nem)

USA: litigation society

A reményben lesznek majd az arak videlme

A polgári jog a nemzeti jogalkotása mellett a nemzeti jogi védelmet is rendelkeztet.

Ar Alkotmány [8.§(1)]
[minden ember, nemcsak az állampolgár]
az Alkotmány deklarációjában az ember alapvető jogait és
értékét, hogy ezek hiataloktól mentes és védelem alatt
álljanak elismerendően érvényesüljenek.

De: az alkotmányban nincsenek sankciók! (lex imperfecta)

~~Hatalmi azok {

 töredékhörbi

 végrehozói

 (erőszakos)

 híri
 }

 névtelenül~~

Partialanalyse : a Part (författare)
mindre följt

A jogor bírtatás,
a jogor bírtatás megállapítása és
a munkások

A neuartigen Märchen jedoch unendlich büchse hinterlassen haben.

Josi nemétylet is alkalmasi kell, kivárc ha viddess jelleget
fogor az magdaneutylet illetet meg.

A nemtényes fűrészt jövelet korlátozás' nemvelis vagy epoldali'
jogszilathozat semmis.

Kivétel: nem ebből a nemzeti jogból az a magyarázat, amelyhez a jogonk konajánult, feltéve, hogy a konjunktus társadalmi érdekét nem kell magyarázni (pl. büntetőjog: ökölvadás)
(de: első nem konjunktus: nem)

[illegible]

Bih' Jshzh;

A naturala q'uechi eumen
politikai dirparawata

demokratis
szabadságjogok

[allentit: rendi
sabadraggajok]

PIÁRFUTÁR

A Dugonics András Piarista Gimnázium Lapja

2006. április, IV. évfolyam 4. szám

Bibó István:

(1911 – 1979)

A SZABADSÁGSZERETŐ EMBER POLITIKAI TÍZPARANC SOLATA

A szabadságszerető ember

1. megköveteli magának és megadja másnak a minden embernek kijáró tiszteletet, de megkülönböztetett tiszteletet, sem magának semmi címet nem követel, másnak pedig úrvoltaért, sem vagyonáért, sem hatalmáért, sem befolyásáért, sem ruhájáért megkülönböztetett tiszteletet nem ad, csak tisztességéért, vagy érdeméért; senki emberfia előtt meg nem alázódik, alázatoskodó megszólítási és köszönési módokat szájára nem vesz.

2. magát munkában szolgának, szabad idejében és a maga otthonában úrnak tekinti, és szembeszáll mindenki, aki magát szolgálata és munkája alatt is úrként, hatalmasként viseli és másokat szolgálknak, alacsonyabbrendűeknek kezel.

3. a maga vagy más munkája értékének a leszállítását, emberi kiuzsorázását, vagyoni vagy hatalmi helyzet kihasználását, s egyáltalán semmiféle kizsákmányolást nem tűr, magát vagy másat a maga igazából, világos jogából, megszolgált követeléséből semmiféle erőszakkal, megfélemlítéssel, rábeszéléssel, fortéllal kiforgatni nem engedi.

4. örködik a maga és minden ember egzisztenciájának a szabad és biztosított volta felett, illetéktelen vagy önkényes behatástól való mentessége jogvédelemmel és garanciákkal ellátottsága felett.

5. szüntelenül szem előtt tartja, hogy az emberi szabadság és az emberi méltóság egy és oszthatatlan és az egyik ember ellen akár társadalmi helyzete, akár származása, akár neme vagy kora címén elkövetett minden sérelem mindenki más szabadságát, méltóságát is veszélyezteti: ezért az emberi szabadság minden korlátozása, önkényes letartóztatás, fogvatartás, egyéni vagy hatósági hatalmaskodás, s az emberi méltóság mindenféle megalázása ellen azonnal együttesen, de ha az rögtön nem lehetséges, magában is fellép.

6. gyűléseken, egyesületben, munkaközösségben vagy bármiféle közösségben éppenúgy, mint a magánéletben önkényeskedést, akarnokoskodást, magánérdek ille-

len érvényesítését, visszaélést, köz becsapását, közakarat meghamisítását, s mindenféle fenyegetést és terrorizálást nem tűr, minden ilyen ellen saját maga azonnal felszólal és más tisztességes emberekkel összefog, az erőszakosan érvényesülni próbálókat, tekintet nélkül arra, hogy kire és mire hivatkoznak, leleplezi és meghátrálásra kényszeríti, tisztában lévén azzal, hogy minden ilyennek az érvényesülése csakis a tisztességes emberek kényelmessége és megfélemlíthetősége miatt lehetséges.

7. semmiféle anyagi visszaélést vagy panamát el nem hallgat, sem elfedezni nem segít, bármilyen hatalmas embert kell is ezzel lelepleznie.

8. minden közügyben meggyőződése szerint vall színt: fenyegetéstől meg nem ijed, hízélgésnek be nem dől, s szavazatát vagy aláírását semmi pénzért vagy előnyért el nem adja.

9. minden felismert közérdek ügyében kezdeményezőleg lép fel, minden közérdekű szövetkezésben vagy mozgalomban tehetsége szerint munkájával és adományával részt vesz s igyekszik azt győzelemre segíteni, tisztában lévén azzal, hogy a közügyek elhanyagoltsága vagy méltatlan emberek kezébe való kerülése egyedül a tisztességes emberek kezdeményezésének hiánya és közéleti bátoratlansága miatt történik.

10. bízik a közösség erejében, az emberek többségének tisztességében és abban, hogy ezt elegendő bátorsággal és igyekezettel érvényre is lehet juttatni, ezért a maga példájával, minden rosszhiszeműség elleni együttes és eredményes fellépéssel és minden jóhiszeműség számára a bizalom előlegezésével erősíti maga körül a közösségben és a tisztességes szándék győzelemre vihetőségében való hitet.

*A szerző jogtudós, egyetemi tanár,
az 1956-os forradalom idején államminiszter.
Szegedi piarista diák volt.*

*A kézirat lelőhelye:
Magyar Tudományos Akadémia Kézirattára
MS 5111/15.16*

[életfogytáig, hűltében 1957-63]

Kégyner, jog, szabadság. 1935

Né jog: Mándunkies joga van a névitaléthez ^{aralád jog}
^{garasági}
^{talasasági joga}

Felveti név: tedomazs, inodali, mibneci
 vagy egyéi kömopléssal járó devicéjijet

Név funkciói:

- a nemely
- egyedienstere ^{János Attila: "neve, ha van, csak aralád jog, mint abszolút mibneci"} (mibneci, mint idele...)
- hímné
- kereskedelmi

(mibneci jógainak sérelme nélkül)

felharmat:
 character merchandizing
 (PICASSO autómata)

jogi nemely nevűnek szüntörni kell a korábban
 nyitvatartattna vettél nevűt, amelyek
 hasonló mibneci lottán és azonos területen
 mibneci.

②

János Attila:

J. Attila → J. Pista

A névitaléri jog sérelme: ① jógitalamul más nevűt v.

mibneci hasonló nevűt
 harmat

[Körös 38. János
 közendör]

(megkülönböztető toldat
 vagy elhagadás)

Johimio vdelme

Sérelme: sélt, valótlan tény állítás, hibentelise, vagy
 tény hamis mibneci való felharmat

Sajtiban: helyreparitár

Képmatias, hangfelvétellel való ^{talmitile} viamatilis.

A nyitvatart kömopléssal beivitelével az érintett
 nemely korajánulatai kell a nyitvatartásra korához

Levélkibol, magánkibol, üzleti kibol megsejtels.

Jogmatatlan nyitvatartásra koroz vagy egyéi
 mibneci való viamatilis.

(devicéjijet kapcsolódó)

A garasági Minden olyan tény, információ, megoldás vagy adat,
 amelynek nyitvatartásra korozata, illetéktelenek által történő meg-
 szerzése vagy felharmatása a jógmat jógmat pívnyjji, garasági
 vagy piaci értéket sértés vagy veszélyeztetés, amelynek felharmatása

János Attila: Unpictum vrtat
 "Örödon nevölönül Pótkind hirtel. A komolossául
 való tanderlész után a filim mellatata megfigyeltél,
 hogy Attila való vrtat. Ez nagyon megfigyeltelt, vagy
 értetem, hogy a léteitmet vrtat kitérdybe."

Magánélet, jogi nemű helyzetének füvő jog.
Sérelem: illetéktelen behatolás, zavarás, érzékelés

Adatvédelem jog: adatkezelés és adatfeldolgozás
neműjének füvő jogokat nem séthet

(Információs örendelkezési jog)

Helyzetbeni ismételtség.

Adatvédelem: omágyptelési bírós (ombudsman).

A neműjének füvő jogát megsértés polgári jogi szankció

- a jogértés meghatározásának bírósági megállapítása
- a jogértés abbahagyása, a törvény jogértésének való
eltérése
- hogy a jogértés nyilatkozatával vagy más megjelölés módján
előzetlenül, és hogy elhárít a jogértés keltésén
nyilvánosként történésnek
- a sérelmes helyreállítás megakadályozása, a jogértés
megelőző állapot helyreállítását, a jogértés
előzetlenül dolgot megsemmisítését vagy jogértés
mivoltát való megsemmisítését (a jogértés keltésén)
- keltetés a polgári jogi felelősség szabályai szerint
[ha jogértés megakadályozása felróható is volt]
- a törvény a jogértés bíráskodás és szankció, ha
a keltetés címén megjelölhető önmag nem
all azonban a felróható megakadályozás elkövetésével

polgári jogban alapkív
bíráskodási jogi
jellegű szankció!

Csal reményesen énvégezethető ! [Nem engedélyezhető]

Meghalt remény emlékeztet megszólal ^(központosság) miatt

a hírdetés fordult a konkret és a
aki végrendelet juttat rener.

Ha a meghalt remény (meghalt jogi remény)
jó hírdetés szó magat hírdetés
ütközik, a remény privát jog énvégez
szó az ügy is jog

PHk. III. rész:

Dologi jog

Eddig a nemizettel foglalkoztunk, most jönnék a "dologi".

Dolog: minden kihatolható valami testi tárgy

- pénz, értékpapír, dolog nélküli hangozó hangok termékei
(pl. villamos energia)

De: az emberi test nem!

ingó

minden, ami
nem ingatlan

ingatlan:

telek
földrészek
erdő

ház, épület, építmény, ^{lakás} külön is

} állathozzátartozókkal együtt (tehát az ember is)
ház, épület, építmény

Tulajdonjog

[Alkotmány 13. § (1): A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.]

(1) Minden kihatolható valami dolog tulajdonjog tárgyává lehet.
(Szóval testi tárgy)

azaz: az emberi test nem lehet tulajdon és tulajdonban tartható!

Tulajdon ↔ Tulajdonjog

↓
társadalmi intézmény

↓
A jogrendszer által a társadalmi intézmény
védelmére szolgáló alapjog

Értéktulajdon

magántulajdon

Tengvedés

(market economy)

Alk. 9. § Magyarországon a gazdaság olyan piacgazdaság, amelyben a
köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő
védelemben részesül.

10. § A magyar állam tulajdona nemzeti vagyon.

12. § (2) Az állam hatáskörében tartja az önkormányzati tulajdonokat.

De. 13. § (1) A Magyar Köztársaság tulajdonhoz való jogát.
(Tehát azt, hogy ^{ha} valakinek ~~lehet~~ ^{van} tulajdona, akkor tulajdonjog járulék)

(2) Tulajdon érintettség csak kivételesen és előzetesen, közzétett szabályozott esetekben és módon, teljes, feltétlen és árnálali értékelés mellett

PH. 177. § ^{Tulajdon} ~~lehet~~. [Érintettség, államosítás]
^{Érintettség} → ^{szülői törvény}
→ Tulajdonjog
B
R
O

PH. 96. §. A föld tulajdona a föld mértékét kiegészítő és a termelési

PH. 172. § ^{erőforrásnak nem tekinthető} A föld mértékét kiegészítő és a termelési

PH. 97. § (1) Az épület tulajdonjoga a földtulajdonost illeti meg.

De: (2) Az épület illeti meg az épület tulajdonjoga, ha
törvény vagy a földtulajdonossal kötött írásbeli meg-
állapodás így rendelkezik.

Előzetes jog: Eg:

PH. 373. § (3) A földtulajdonost az épület, az épület tulajdonosa
a földre előzetes jog illeti meg (törvényes).

A tulajdonjog tartalma

A ^{Jogok} (a tulajdonos személyi jogai)

PHk. 98. § (1) ① Biztosítás joga és biztosíték (lásd alább)

99. § - ② Használat joga : maga és családja szükség-
leteinek kielégítésére rendelkezhet

③ Hasznok szedése joga : a vagyonrészről
az ővé (gyümölcs, termés, kamat)

④ Hasznosítás joga : a saját és családi kör szükség-
letein túlmenő hasznosítás, pl.
bérbeadás másnak

PHk. 112. § (1) ⑤ Rendelkezési jog : - a fent ^{jogok} másként való át-
adására

- a dolgot biztosítésként adja v.
más módon megterhelje

- a tulajdonjogot átörökítse

- a tulajdonjoggal felhagyjon

PHk. 112. § (2) ← De ingatlanról nem !

B Kötelezettségek

PHk. 99. § - ① ^(a dologgal járó) Terhelés viselése - a dolog természetéből adódó (járulékos, ...)
terhelés (adó, tartozás) [Alkotmány 70/7. §]

② Tartozás viselése : a dologra beállott minden olyan költ.,
amelynek megtérülése csak a dolog
kötésén

[mások életét, testi épségét, vagyonát fenyegető veszély]

Ptk. 107. §(1) (3) sérültséghelyzetben köteles tűrni, hogy a
dolog a műszeres mértékben igénybe vehető,
felhatalmított, illetőleg abban kárt okozó

(2) → (báttalanítás; bántózkodás)

Ptk. 107. § (3) [Lex Rhodia de iactu mercium = az árak

hidobadását néző rhodusi törvény]

Jóhiszemű életét vagy vagyonát fenyegető veszélyt egyes veszélyeztetett
felhasználó felalldorásával hátrítanak el: a kárt valamelyik részük.

Ptk. 108. §(1) (4) ingatlan tulajdonosa köteles veszélyeztetett érdekű arányban

a „Sörnyővel” kapcsolatos cselekményeket,
illetve tulajdoni korlátozásokat; báttalanítás

A tulajdonjog korlátai

A tulajdon szabadsága és szociális kötelessége.

Liberalizmus: a magántulajdon szabadságának és séthetetlen-
ségének elve

Jóhiszeműség: a tulajdon szociális kötelességének elve.

IA) Magánjogi korlátok

Más tulajdonosok és nemzeti magánérdekeket szolgálják.

(1) komaridjagok és a tulajdoni szabadság
↓
jöhírelem / vesztírelem

Ptk. 100. §

A tulajdonos a dolog kamatosa
szóval köteles bántózkodni minden
olyan magatartással, amellyel
máshoz, különösen rokonokhoz
szembélytelenül ravanna, vagy amellyel jogait gyakorolva veszélyeztetné

PHk. 114. § (2) (2) Elidegenként és helybeli filalom

A rendelkezési jog korlátozása

Ingatlanok: ingatlan-nyilvántartási bejegyzés

— jogszabály
— határozati hatáskör
— nemzeti

[B] Környezeti korlátozás : kötelező

(1) Egyes dolgok tulajdonában tartása ^{tilos,} korlátozott, ill. engedélyhez ^{kötött} (pl. löfegvény, kártya)

PHk. 108. § (2) (2) A tulajdonjog gyakorlásával kapcsolatos
fennelési, építési, elhárítási, víznyelési és
egyéb előírásokat külön jogszabályok tartalmazzák.
(birtok, zálog ^{→ jogszabály}
→ kötelezői szabályok)

PHk. 13. § (2) (3) Kiszármazás az olyan vagy helyi önkormány-
zat része, amely ingatlan és amely kötelező.
Teljes kártalanítás mellett! (Birtokjog)

Birtok és birtokvédelem

A Birtok : lényeges hatalom a dolog felett
his a tulajdonos ^{kié a dolog?} az ig, a birtok ^{kinél van a dolog?} lény, még-
pedig jogi lény, amelyhez bizonyos joghatárok
(birtokjog) kapcsolódnak.

Általában a tulajdonos és a birtokos nem egy személy,
de ez nem szükségszerű.

A teljes birtokosa az ellopott dolognak, a tulajdonos ^{birtokosa} nem.

Ptk. 187. § (1) A birtokost megnevezi, aki a dolgot magához veszi,
vagy akinek az más módon hatalmába kerül (birtokos).

B Birtokvédelem : mert a birtokos általában jogos, vagy a
tulajdonos a birtokos v. olyan személy akinek
jogában van a birtok.

Ptk. 188. § (1) Ha a birtokost birtokától jogalap nélkül megfosztják, vagy birtokától
zavarják (tilos önhatalom).

(2) A birtokos a birtokvédelem mindenkivel szemben megilleti,
annak kezelésével, akivel a birtokos tilos önhata-
lommal szerelte meg.

Teljes $\leftrightarrow$ tulajdonos : nem, mert tilos önhatalommal szerelte

Birtok $\leftrightarrow$ tulajdonos : igen, jogában szerint (birtokos nemisége)

11. 190. § (1)

- ① Önhatalom : a bírós a bírós ellen irányuló támadást - a bírós megválasztásának szerződés szerinti módján - önhatalommal is elháríthatja.

De: elvenett bírós visszavonása érdekében önhatalommal csak akkor lehet fellépni, ha más bírósíddal: elsőként igazságtételével járó idővonalról a bírósíddal megbeszélés után (önhatással tilalma).

(Központban ^{magam} nem így volt!)

- ② Közigazgatási úton

Az a bírósíddal megfontolható vagy bírósíddal szemben, a jegyzőtől ^{helyi} (önkormányzat) 1 éven belül kérheti az eredeti állapot helyreállítását vagy a zavart megszüntetését.

Somogyi eljárás
az eredeti állapot helyreállítására

A jegyző a közigazgatási úton elrendeli az eredeti állapot helyreállítását, ill. a zavart abbahagyását, kivétel, ha ^{készen} meggyőződés nem jött létre a bírósíddal, ill. júni volt előzetes a zavarról.

A határozat 3 napon belül végrehajtandó.

- ③ Bírókörper : → 15 napon belül lehet a határozat ellen pert indítani:

Bírókörper → a bírós ^{bírók köréből} a jogszolgáltatás alapján dönt

10. a bírósíddal szemben 1 év után: ^{10.} bírósíddal. [Pp. 217. § (4) a bírósíddal szembeni fellépés körében, azonnali.]

- Jogi eljárási alapis.
- Subindicatör elv

-39.-

A tulajdonjog védelme

Kivel lehet a cell "megvédeni" a tulajdonjogot?

Mindenki ^{szemben} vel, mert abszolút rendelkezési jog.

Mindenkinek fenn kell tartania a cell, hogy a tulajdonos jogait megsértse!

PHk. 115. § (1) ① A tulajdonjogi igények nem érvényesülnek el (pl. fenn kell tartani)

PHk. 115. § (2) ② Jogi önhatárolás a birtok-
védelem szabvány szerint
(az az ajtó, az az
ablak, a konyha stb.)
De: a polgári jogi törvények
általánosan 5 év alatt érvényesülnek
[PHk. 324. § (1)]
De: van elhárítás

③ Tulajdonos követheti

a birtokot kényszerrel ellop

visszaadást; tulajdoni per (rei vindicatio)

PHk. 115. § (3)

④ Követheti tulajdonjoga határolásának megsértését
(adott esetben a bírósághoz)

PHk. 116. §

⑤ Ha ingatlan tulajdonjogát az ingatlanjogi hatá-
son kívül megsértik, igényelheti, hogy azt
a joghatóság feljebbrendelt (pl. ^{örökös,} felbontás)

A tulajdon jog megnevezése

A Származékos nemzés módok

PHk. 117. § (1) Átutalás : Értéki tulajdonostól (nem plusz irányító)

„élet” között

- felvásárlás
- értékes jogcím
 - adásvétel
 - cseré
 - ajándékozás
 - apportálás
- ingó dolog átadása (traditio)
- ingatlanról az ingatlannyilvánlatba való bejegyzés (ehhez írásbeli szerződés kell)

De: Értéktelen a nem-tulajdonostól is lehet^a tulajdon-jogot megnevezni

PHk. 118. § (1)

a) kereskedelmi forgalomban a jóhiszemű vevő akkor is, ha a kereskedő nem volt tulajdonos

(2)

b) kereskedelmi forgalomban élve, aki jóhiszeműen és ellenőrzésként fejében olyantól néz, mint

(hítk: megvásárlás, letétel, használat, letétel)

a tulajdonos a dolgot hita, de 1 éven belül

c) pénzt v. penztörzsrészt

a tulajdonos visszatérítheti!

PHk. 119. §

De: aki indokoltan látja a dolgot megvenni: orgazda!

(hüszletemény)

Pecunia non olet

(„A pénz nem szaga”)

tolvaj → orgazda (kereskedő) → vevő

PH. 598. § (2) Örökös : az ember halálával kapcsolatos
 az örökösre v. örökösökre szálló a halál időpontjától
 (a törvény ereje hatályba lépése után)

PH. 126. § (3) Növekedés
 A föld tulajdonosa megkezdheti mindazáltal a
 földjének tulajdonjogát, amelyhez utóbb valószínű
 a föld alkotórészeinek — termékeinek (mönözés, fű) —
 építkezése
 ↓
 kivétel, ha más tulajdonosnak kérelme

(4) Beépítés — ráépítés
 ↓
 PH. 136. § Idegen vagy saját
 építkezési céljára
 földjén, de az
 anyag értéke
 kötelező megfizetni
 [PH. 137. §]
 más földjén építkezési
 De: kötelező garanciaadással
 a ráépítésnél megfizetni
 De: lehet, hogy a ráépítés nem
 megy a föld tulajdonosra,
 ha az épület sokkal értékesebb,
 feltéve, hogy jóváhagyott volt
 (kötelező föld forgalmi érték
 megfizetése)

PH. 133-135. § (5) Földeljárás — dologjogi eljárás
 ↓
 idegen dologra töltött nemzeti dolgai

(6) Vadász, halász tulajdonjoga megkezdése

PH. 128. § (1) A vadász és a termékeinek értéke a halász és
 állami tulajdonosoké.

[örvényszerűsítés] (2) A vadászati jog, a halászati jog és a vadászati, halászati jogok tulajdonosának kérelme.

B Eredeti nemismert

- PH. 120. § (1) Hatóság ^{Eljárás} matematika: - elkövetés
 árverés, pl. vérengzés során,
 föltételek, az elkövetés, hogy a hatóság
 matematika v. árverés jogszabályaitól, az nem
- PH. 121. § (1) (2) Elhárítás: aki a dolgot sajátjént
 ingatlan esetében 15 év, más dolgot esetében

Célja az, hogy
 a tulajdonos élet-
 helyzetét jól
 nagy idő eltelte-
 vel ne legyen
 kénytelen!

- 10 év az ingatlanra vonatkozóan.
- a) sajátjént, tehát nem más jogcímen kifizetés
 (letét, bérlet, kölcsön, használat, átvétel,
 kamat)

hiteles → jog

- b) ingatlanra: jogszabály, max. 1 év
 A tulajdonos feladata megnevezés lehet a kifizetés
 c) 10, ill. 15 év

PH. 121. § (2) De: nem nem tulajdonjog elhárítás, aki
 kifizetésével vagy egyébként értékes vagy
 alacsony, azaz jól a dolgot kifizetés
 Specialematika az ingatlanra!

- (3) Járatlan javak kifizetésével ^{terméketleni dolgot}
^{elkapott javak}
- (4) Találat: ha valaki feltételekkel más tulajdonosra lévő dolgot
 ha megkapott értéket → találat
 De: hivatal v. közpénz, kölcsön, vállalat esetén: nem!
- (5) Kifizetés → állam nem ingatlan, ^{arra} ingatlan tal
 kötelező állomány
 felajánlani! ^{ha nem, a találat}
 [Szenso-kincs] [találat]
- (6) Hatóság [PH. 132. §] ^{állam} ingatlan tal

A tulajdonjog megnevezése

- ① Ha más szeri meg (számszerűs rendszorok)
- ② Ha a tulajdonos felhagy a tulajdonnal
(csak ingókat lehet szes)
- ③ A dolog megsemmisül

Nem lehet
szimult
elötepitni!

A közös tulajdon = tulajdonközösség

PH. 139. § (1) A tulajdonjog ugyanon a dolog meghatározott ^[eszei] tulajdonosként hőt nemdlyt is megjelölhet.

[vilelem] (2) Kétféle ezin a tulajdonos talárs tulajdoni hányada egyenlő,
Vita esetén: bíróság dönt ^{tulajdoni} perben

Lejrejöte: közös vásárlás v. ^{eszei hányadon} ~~talárs~~ cládára
házasági kapcsolódás
közös öröklés
talárszár alapítás ^{(közös lehet}
_{és nem a tulajdonos)}
polgári jogi talárszi nevévelés

Közös háztulajdon → nem életre;
nem közös
házas házas
háza

[PH. 569. §]

Megnevezés: - egy nemdly lea a tulajdonos
- megosztják a dologt a tulajdonostársak között
"A közös tulajdon megnevezésről személyi tulajdonostól
következik; az e jogról való lemondás senkire sem."
"Először semdlyen kell megnevezni" Vita → bíróság

PH. 147. §

PH. 148. §

Tulajdonosok és igazgatói

- ① Biztosítás: mindenki jogosult a dolgy bevezetéséhez

PH. 140.8 (1)

es transmutatului; de aici se poate observa
relația a întregului jocinar și a doborârii
fuerului întregii evoluției seculare.

pk. 141.8

- (2) Hármas, kettes, kiadós, kötelező és káros : a tulajdoni arányban.

Ph. 140.9 (2)

3. És többes/gyel hárommal, a bulajdoni hely ad
arajaban oalt my a navaati jog.

PH₂, 143.8

- ④ Ha nem tudnád megajánlani, vagy a kivétel
jogos esetben szülnék $\rightarrow$ vétség

Plk. 144.8,

- ⑤ Sappanin Natural ;

- a rendszer gondolatában kívül meghatározó beavatkozón

- an eglea dolyg fellek tulajdonjog átadásához,
v. kamélettz
házonkívülkiadásához, kikötötlenül

Belohnungsfähigkeit leidet, man wird wieder mehr

Külso jogon. - nemzetközi

Ph. 145.8

- Ph. 145. § (1) (6) Saját tulajdon (ha) valakinek tulajdonosaként rendelkezik

(2)

A ^{born} Juleidomvételért hamarabb reméllyel azenben
előzetes, előzetes ill. előzetesbőle fog illik meg.

Ha több tulajdonos is elfogadja a harmonizált
kennő ajánlatát, kívülről az eladó (betenő)
tulajdonosok vállalt. is folyik

PH. 146.8

- (7) A körös tulajdonságjog vádelmeten bármelyik tulajdonságra vonatkozóan ^{is feltehető.}

Korlátolt dologi jogok

A tulajdonjog önállóult részfajzatjai, amelyek ^{jogszármazék} elválhatnak a tulajdonostól.

a dologi jogokhoz
hasonlóan
képződnek

Használati (dologi)
jogok:

Ezek is abszolút rendelkezési jogok, ^(mindenkivel adott esetben) a tulajdonossal szemben is érvényesülnek.

Csak a törvény által elismert formában ("zártkörűség" elve)

PH. 155. § (1) Földhasználati jog (csak ingatlanon)

Ha az épület tulajdonjoga az építész nemé, az épület fennállásáig a földre (földterületre) használati jog illeti meg.

Az épület mindenkori tulajdonosát illeti meg, a tulajdonosváltásból nem érinti, kivétel, ha azonos lea a tulajdonos. Megemlíti az épület megnevezését és a tulajdonjog elváltásának tényét.

(2) Hasznélveszt (ingatlanon és ingóon)

PH. 157. § (1) kényszeri kölcsön jog, amelynek alapján a hasznélveszt a más tulajdonában álló dolog birtokában tarthatja, hasznélvesztja és hasznélvesztéssel.

PH. 157. § (4) Az nem ruházható, de gyakorolása átengedhető, legfeljebb a hasznélveszt életéig tart.

A tulajdonosváltásból nem érinti (csak "dologi").

- PH. 158. § (1) Szerződés → ingatlan-nyilvántartásba bejegyzéssel
(2) Jogszármazék, hatósági, bírósági határozat: az kell jellemezni

(3) Harmolati jog (csak embert)

Korlátozott harmolati jog : csak saját és

együttműködő családtagjai művelésére használhatja és harmait vedheti.

Máskor nem engedheti át.

Pl.: ~~szomszéd~~ ^{jogszolg.} lakóházakat ^{szomszéd} családtagjainak, vagy be nem engedett birtokos

(4) Telki jogalom ^(csak ingatlanra) alapján valószínűleg ingatlan

PH. 166. § (1) mindenkor birtokosa már ingatlanát megvásárolt területen használhatja, vagy kiadhatja, vagy a jogalommal terhelt ingatlan birtokosa a jogszolgáltatást eredő valószínűleg megakadályozhat birtokosját.

(2) Telki jogalommal átjáró, vízellátó, vízelvezető, gázvezető, vezetékes elvezetés, épület megépítése, vagy más célra lehet alapítani, (közvetlen, közvetlen, közvetlen)

Mindenkinek
tulajdonosa!

Jogalomleírás!

"Urakodó telki" ↔ "Jogalom telki"
"Alapítványi jogalom, de szerződéses lehet másokkal is!"

Szerződéses is lehet alapítani

Jogalommal előre foglalt

Birtokosnak használat

Ellátótelki : 10 éven

az nem tiltott

Ingatlan
tulajdonos : 15 év!

Megjegyzés : - ha a jogom 10 éven át nem gyakorolta, vagy elhárította, hogy a jog gyakorlását korlátozza (szomszéd).
- birtokosnak kell -
De: birtokosnak van valószínűleg engedett jog gyakorlására vonatkozóan!

PH. 167. § Ha valószínűleg föld más személynek meg kellene költöznie, a birtokosnak költöznie kell, hogy a jogom a földjeiken átjárjon.

jóhatóság

De: birtokosnak van valószínűleg engedett jog gyakorlására vonatkozóan!

PH. 171. §

(5) Közzététel
hatalmatlan jog (csak ingatlanra)

Ingatlanra közzététel - államjogászok határo-
zattal - megoldhat vagy nem hatalmatlan jogot
lehet alapítani. Kártalanítás jár érte!

Jelen, jelenben elhelyezés, birtok építkezés,
vétel és átvétel.

Határozat a birtokjogokról.

B Értékjogok

PH. 251. §

(6) Zálogjogok ~~(Értékjog)~~ (mely a dolog által
megtestesített értékhez kapcsolódik)

Pénzes megtestesített vagy megtestesíthető követelés hite-
sítésére szolgáló zálogtalálék - minden birtokba vehető dolog,
átvitelképes jog vagy követelés lehet - a jogosult kielégítés
kereset, ha a követelés nem teljesít.

Pl.: bankkölcsön visszafizetése az adós ingatlanjára
jelzálogot igényel be.

"Dolog"

Van egy "alapjogviszony", amelyhez képest a zálogjog "fájlítás".
A "személyes" követelésből származó nemesség is lehet a zálogjog tulajdonosa!

A zálogjog elengedhetetlen: kielégítés kereset = a zálogjog értékesítés

- bírósági határozat alapján végrehajtandó utján
- a ^{zálog} jogosult maga értékesít, pl. ha záloghitel nyújtással
üdvözölően foglalkozik (bank, zálogház) és a felvett összeg
átlapozható meg

A bevétel a zálogjogosulté, de értékes a ~~zálog~~ követelésből felvett összeg.

A zálogjog fajtái:

① Kéziratlag (zálogház)

zálognyerő és a zálogtárgy átadása

② Jelzálog (ingatlanra csak ez lehetséges)

zálognyerő és bejegyzés az ingatlan-nyilvántartásba

③ Vagyont jelölő zálogjog (csak jogi személyek vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok vagy gazdasági v. egyéb önálló egyébként működő részek)

zálognyerő és bejegyzés a Magyar Országos Jelzálog Kamara által vezetett zálogjogi nyilvántartásba

④ Zálogjog jogellen és közteljes

zálognyerő és adott esetben bejegyzés a jog vagy közteljes jellemzőitől tanúsítási közteljes nyilvántartásba

(pl. számla v. védjegylapokhoz)

(pl. bérleti díj, hitel-közteljes)

⑤ Önálló zálogjog (nem jótételező !)

A zálogtárgyat nemleges közteljes nélkül kezeli.

Pl. lakástörlesztés finanszírozása

Lejegyzés: - törvény ereje alatt (zállásról Ptk. 470.§ ; finanszírozás Ptk. 499.§⁽⁴⁾)
- nyilvántartás, pl. hitelnyerő

KÖTELEMI JOG

A abszolút jog ^{vagyoni jog} ~~a dolgos~~ statisztikus állapotban szabályozva,
a kötelemi jog ~~a dolgos~~ a vagyoni jog dinamikus állapotban.

Kötelelem = egyfelől egy jogszabály, másfelől egy kötelezettség
egysége

Kötelemi jogviszony: általában meghatározott személyek között
áll fenn, amelynek alapján a kötelezettnek a jogszabály
juttatja valamely szolgáltatást kell teljesítenie.

relatív viszony! (nemben az tulajdon-
jog abszolút viszonyhoz)

Mi teletkezteti kötelemet?

jogviszonyok	{	- szerződés (köt- v. közhatalom)	[biológiai analógia: potenciált spermium]
(pl. Fermat - sejtjei káros-
ítással)
realaktság	{	- közhatalom alapján jogviszonyok, pl. a díktálás	
állami aktus	{	- közhatalom alapján jogviszonyok (gépkocsitörés)	
		- jogszabály nélküli garanciaadás (kötés kötelez ki egy rendelt)	
		- hatóság, bíróság határozata, jogszabály	

Szerződés: két v. több fél (személyi felek) olyan eggyüttesen

Ptk. 198.§ (1) jogviszonyok, amelyekből kötelezettség, kötelező valamely
szolgáltatás teljesítése és jogszabály a szolgáltatás kötelezettség.

A szerződési jog alapelvei

① A szerződési szabadság elve (a tulajdonnal való rendelkezési szabadsághoz ered)

Alkotmányos jog, de nem alapjog, azaz a törv. vagy az igazságszolgáltatás
közvetlen korlátozható (szociális igazságszolgáltatás)
(a személyi felek védelme)

a) szerződéses szabadság, de van garancia is

Ha enni akarok, vehetem kell ételt
amely meg kell próbálnom kifizetni a pénzt (a kötelezettség nem
megoldandó, azaz)

PH. 201. § (2) „Ha a megalkotás és ellenőrzés előtt állt, hogy az egyfelől az ajándékozás nándián van, a szerződés [pl. kifizetés ár] megkötésének időpontjában feltűnően nagy az értékel-

„objektív”
feltétel

különbség, a szerződés szerződő fél a szerződést meg-
alkothatja (1 éven belül), a [az egyfelől fél, becsapja a másikat]
megtámasztja a szerződés érvénytelenségét.

PH. 235. § (1)

PH. 202. §

Újraszert szerződés: a másik fél ~~(szerződés)~~ helyzeti-
nel kifizetésével feltűnően aránytalan elcsúszást kéri.
Semmis!

szorult kifizetés

b) megalkotott különbség folytán méltánytalan
(clausula rebus sic stantibus)

PH. 241. § „A törvény módosíthatja a szerződést, ha a felhő-
záró jogviszonyban a szerződésből következően keletkezett
különbség folytán a szerződés valamelyik fél részére
jogos érdeket sérti.”

PH. 198 § (1) (2)

Pacta sunt servanda
„(l. Jentebb)

PH. 324. §

Élévelés: a követelek 5 év alatt érvényesül, ha az jog-
szabály másként nem rendelkezik (pl. vevővel
üzemből eredő károknál 3 év)

Az elévelés követelekét kiegészítő úton érvényesíteni nem lehet.
A szerződő fél kiegészítő évévelési határidőben is megállapod-
hat.

határidő ide, amennyiben
polgári jogi követelek, de a tulajdoni igény nem